

ÅRSRAPPORT

STATUSRAPPORT OG REGNSKAB FOR 1997

BUDGET 1997, 1998 OG 1999

FOR

MUST/CIT-PROJEKTET

**Projekt: Arbejdsformer i datalogiske
forundersøgelser; CIT projekt #062**

**Deltagere:DR-Radio;
H:S Informatik;
WM-data Consulting A/S;
MUST-gruppen, Datalogi, Roskilde
Universitetscenter**

Dato: 31/2-98

Version: 1.1

Statusrapport for CIT projekt nr. 62:

Arbejdsformer i Datalogiske Forundersøgelser

Dispositionen i denne statusrapport følger de retningslinjer, som er angivet i Forsknings- og Udviklingsaftalens bilag 3, s. 5-6. Rapporten indeholder desuden regnskabet for 1997 samt budget for 1997, 1998 og 1999.

1 Arbejdet og resultater i projektet i perioden 1/9 - 31/12 1997

I forhold til projektbeskrivelsen (bilag 1 til Forsknings- og Udviklingsaftalen) kom projektet i gang forskudt i forhold til det oprindeligt planlagte. På H:S Informatik startede samarbejdet således 1. august, på DR-Radio startede samarbejdet sidst i august med en workshop om MUST metoden, mens samarbejdet med WM-data Consulting A/S i perioden alene omfattede en række indledende møder.

De planlagte seminarer med virksomhederne blev derfor udskudt til alle var i gang. Desuden blev der brugt en del tid på at forhandle Forsknings- og Udviklingsaftalen på plads. Endelig arbejdede forskerne med at producere videnskabelige publikationer samt udkast til den lærebog om forundersøgelse, der er omtalt i projektbeskrivelsen. Nedenfor gennemgås aktiviteterne i hver af virksomhederne, og der gives en oversigt over forskernes publikationer.

1.1 DR-Radio

Samarbejdet med DR-Radio er planlagt til at forløbe i hele den ansøgte periode. I samtlige Radioens distrikter, på P3 og på Radioavisen er det planen over de næste år at indføre et fælles CAR system (Computer Aided Radio). Radioen ønsker, at erfaringer fra de første forundersøgelser skal bearbejdes og indgå i de følgende forundersøgelser. Forskerne samarbejder med medarbejdere, der står for forundersøgelser i forbindelse med CAR projektet. I perioden arbejdede P3 med deres forundersøgelse.

Projektledelsen for det samlede CAR projekt har i samarbejde med konsulent Mette Winther Herskin fra DRs Udviklingsafdeling (DR-Uda) og CAR chef Jytte Bock udarbejdet nogle generelle retningslinjer for, hvordan afdelingerne kan forberede sig på samt indføre CAR systemet. Retningslinjerne for forundersøgelse er inspireret af MUST metode. P3 har i udgangspunktet ønsket at benytte MUST metoden.

Forskerne har afholdt to to-dags workshops om MUST metoden for projekt- og styregruppen på P3, ledelsen og ansatte på CAR-kontoret (står for den tekniske implementering), enkelte projektgruppedeltagere fra distrikt Syd og Radioavisen samt konsulenter fra DR-Uda (står for konsulent-ydelser i forbindelse med organisationsudvikling og programudvikling).

I overensstemmelse med ovennævnte generelle retningslinjer arbejdede P3 i perioden med at etablere rammerne for forundersøgelsen. Dette resulterede i en CAR kontrakt mellem P3 og Radioledelsen samt et Kommissorium for P3s projektgruppe. Forskerne fungerede i denne forbindelse som konsulent for Kanalchefen.

Det blev aftalt, at forskernes egentlige samarbejde med P3s projektgruppe skulle afvente disse aftaler, som blev indgået henholdsvis i slutningen af 1997 og i starten af 1998. Forskerne benyttede derfor tiden til at sætte sig ind i det tekniske og organisatoriske udgangspunkt for CAR projektet og til at etablere samarbejdsrelationer med P3. Aktiviteterne hertil omfattede workshops, dokumentanalyser af Radioens strategiske papirer, interviews med ledere og centrale medarbejdere samt observationer af de forskellige processer, der er involveret i radioproduktion.

Organisering og ressourceforbrug

Projektet var organiseret således, at forskerne udførte undervisning og supervision i forhold til P3s CAR projekt, samt at de som nævnt satte sig ind i forudsætningerne for DRs samlede CAR projekt.

I de to workshops deltog følgende DR medarbejdere: Redaktør Judith Skriver, redaktør Morten Pankoke, redaktionschef Flemming Langhoff, DR-driftstekniker Torsten Elmquist, TV-inspektør Henning Laursen, TV-inspektør Jørgen Larsen, radiofoniinspektør Lars Sorner, afdelingschef Poul Nørgaard, CAR-projektchef Jytte Bock, overassistent Elena Styring, overassistent Charlotte Olsen, overassistent Benthe Flannov, journalist Thomas Hansen, DR-driftstekniker Mette Mørch, journalist Henrik Hinchely, teknologi- og udviklingsleder Karen Marie Jensen, IT-koordinatør Henrik Jespersen, projektleder Lars Lomborg, journalist Jens Kodal, IT konsulent Helen Lunau, konsulent Lisa Ott, konsulent Claus Buhl, konsulent Bjarne Hansen, og konsulent Mette Winther Herskin.

Desuden blev der afholdt fire informationsmøder med ledere og medarbejdere med tilknytning til CAR projektet: Projektledelsen for det samlede CAR projekt, distriktscheferne, Orienteringsredaktionen og DR-Uda.

Endelig har der været afholdt 10 CAR evalueringsmøder.

Forskergruppen, der samarbejder med DR-Radio består af docent Finn Kensing, forskningsassistent Nina Rafn, videnskabelig medarbejder Bo Elmgreen og videnskabelig medarbejder Thomas Bentsen.

1.2 H:S Informatik

Samarbejdsprojektet med H:S Informatik (oprindeligt Rigshospitalets Informatik afdeling) var planlagt til at finde sted i 1997 med 0,5 årsværk fra H:S Informatik og 0,5 årsværk fra forskergruppen. H:S Informatik har i flere år fulgt en projektmodel baseret på implementering af tilpassede standardssystemer i forhold til tidligere, hvor man selv udviklede systemerne. Dette har medført, at afdelingens IT-konsulenters hovedopgaver

er skiftet til at være analyse- og udredningsarbejde, projektledelse samt organisatorisk implementering. Opgavevaretagelsen har været præget af en vis forskellighed de enkelte projekter imellem. Formålet med sam-arbejdsprojektet er således at reviewe H:S Informatiks projektmodel på grundlag af et komparativt studium af den faktiske opgavevaretagelse i et antal projekter samt på grundlag heraf at klarlægge behovet for indførelse af standarder med underliggende metodisk fundament.

Projektet blev igangsat 1. august med forventet afslutning pr. 1.3 1998 og med uændret ressourceindsats. Projektet blev opdelt i tre hovedaktiviteter. Første hovedaktivitet var en "screening", en første indledende karakteristik af IT-afdelingens seneste 20 projekter. Aktiviteten blev gennemført på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse til samtlige projektledere. "Screeningen" blev afsluttet ultimo august, og på grundlag af resultaterne blev fem projekter udvalgt til nærmere undersøgelse i følgende hoved-aktivitet. Resultatet er dokumenteret i en rapport, som blev fremlagt ved et seminar i afdelingen.

Den anden hovedaktivitet, "indsamling/diagnose", bestod i indsamling af oplysninger om forløb og resultat af de fem udvalgte projekter samt efter-følgende bearbejdning af oplysningerne i form af en diagnose. Primære kilder til oplysninger var interviews med IT-afdelingens konsulenter, repræsentanter fra brugerafdelinger og leverandører samt studier af projektdokumenter samt resultater.

Hovedaktiviteten var oprindeligt planlagt færdig medio december 1997. På grund af travlhed i H:S Informatik sidst i 1997 havde projektet svært ved at få adgang til centrale personer i H:S Informatik, hvorfor "indsamling/ diagnose" blev udskudt en måned. Aktiviteten blev afsluttet medio januar 1998. Resultatet er dokumenteret i en rapport, som er fremlagt ved et seminar i afdelingen.

Den tredje og sidste hovedaktivitet, "idékatalog/retningslinier", indeholder et litteraturstudium med henblik på udarbejdelse af et katalog til forbedringer af arbejdsformer i Informatikafdelingens projekter, samarbejde med brugere og leverandører, mv. På basis af den endelige rapport beslutter H:S Informatik, om man ønsker at implementere nogle af forslagene. En sådan implementering samt evt. opfølgning heraf er ikke en del af projektet.

Projektet forventes afsluttet pr. 31.3.1998.

Organisering og ressourceforbrug

Projektet er organiseret i en projektgruppe og styregruppe. I projekt-gruppen indgår systemkonsulent Mette M. Bruhn, systemkonsulent Jan Perhsson samt lektor Keld Bødker. I styregruppen deltager informatikchef Per Anker Hansen (formand), systemkonsulent Jan Pehrsson og lektor Keld Bødker. Herudover har projektkoordinator Niels S. Bang og system-kooordinator Peter Müller deltaget i en referencegruppe.

Projektgruppen har arbejdet i hele perioden. Herudover har afdelingens øvrige systemkonsulenter og projektledere bidraget med ressourcer ved fremlæggelser, seminarer samt interviews om konkrete projekter.

1.3 WM-data Consulting A/S

Da den endelige udformning af Forsknings- og Udviklingsaftalen først blev forhandlet på plads primo december 1997, blev det videre samarbejde med WM-data Consulting A/S udskudt til 1998.

1.4 Producerede publikationer

Kensing, F.: "Prompted Reflections - a technique for understanding complex work", in *ACM interactions*, January 1998.

Kensing, F., J. Simonsen, and K. Bødker: "Participatory Design at a Radio Station", in *Computer Supported Cooperative Work: The Journal of Collaborative Computing, Vol 7, no 3-4*, Kluwer, Dordrecht, 1998.

Kensing, F. and J. Blomberg: "Participatory Design: Issues and Concerns", in *Computer Supported Cooperative Work: The Journal of Collaborative Computing, Vol 7, no 3-4*, Kluwer, Dordrecht, 1998.

Simonson, J., F. Kensing and K. Bødker: "MUST: En metode til forundersøgelse med brugerdeltagelse", in *Design af Multimedier* (Serie om Læring og Interaktive Multimedier nr. 2), red. af Bo Fibiger, Aalborg Universitetsforlag, Aalborg, August 1997.

Simonsen, J. og F. Kensing: "Make Room for Ethnography in Design!", in *The Journal of Computer Documentation, Vol. 22, no 1*, February 1998.

1.5 Forskernes øvrige aktiviteter

Jesper Simonsen deltog i et seminar i forskernetværket "Multimedier og læring", i forbindelse med pressekonference om netværkets publicering af antologierne »Læring og Multimedier« og »Design og Multimedier«, Århus Universitet, 26. september 1997.

Finn Kensing, Jesper Simonsen og Keld Bødker deltog i september i Fifth European Conference on Computer Supported Cooperative Work (ECSCW'97), september 1997 med artiklen "Designing for Cooperation at a Radio Station". Artiklen indgår i proceedings fra konferencen.

Finn Kensing besøgte i december- januar Xerox PARC og UC Irvine, begge i Californien. På Xerox PARC færdiggjorde han sammen med Jeanette Blomberg ovennævnte artikel. På UC Irvine fremlagde han og deltog i diskussioner af udkast til en artikel: IT Design in Context.

1.6 Arbejdet i forhold til planen

Det skal bemærkes, at arbejdet skønnes at følge tidsplanen, og at der ikke er sket væsentlige ændringer i indholdet af opgaverne. Som nævnt ovenfor startede projektet dog

forskudt i forhold til projektbeskrivelsen. Dette medførte, at det planlagte seminar for virksomhedernes projektdeltagere blev udskudt, til alle er i gang. Ligeledes vurderedes det klogt at udskyde de planlagte gæster til 1998.

2 Opgaver og resultater i næste periode: 1/1- 31/12 1998

Forskerne fortsætter samarbejdet med de medarbejdere i virksomheder, der har ansvaret for forundersøgelse. Forskerne vil desuden færdiggøre et første udkast til lærebogen, som derefter vil blive afprøvet i deres undervisning. Nedenfor gennemgås de planlagte aktiviteter på hver af virksomhederne samt de aktiviteter, som forskerne desuden planlægger.

2.1 DR-Radio

Udover P3, som startede sin forundersøgelse i 1997, planlægges i 1998 CAR projekter i distrikt Midt og Vest og eventuelt på Radioavisen, afhængig af planerne med det nye nyhedshus. Forskerne vil indsamle erfaringer fra disse forundersøgelser og tilbyde undervisning og supervision.

Forskerne vil fortsætte samarbejdet med P3 i form af undervisning og supervision. Forskerne følger desuden forundersøgelsen med henblik på at opsamle erfaringer med forundersøgelse generelt og specifikt i forhold til anvendelse af MUST metoden. Når P3s forundersøgelse er afsluttet i maj måned, vil forskerne i samarbejde med Mette Winther Herskin og P3s styre- og projektgruppe foretage en systematisk erfaringsopsamling af forløbet. Sammen med Mette Winther Herskin vil erfaringerne blive forsøgt overført til de efterfølgende CAR projekter i Radioen.

Når P3s forundersøgelse er afsluttet vil forskerne desuden følge imple-menteringen og ibrugtagningen af det valgte CAR system. Dette med henblik på at afdække sammenhængen mellem forundersøgelsens forløb og resultater set i forhold til implementeringen og brugen af det nye system.

2.2 H:S Informatik

Som omtalt i afsnit 1.2 gennemføres projektets tredje hovedaktivitet i første kvartal 1998, hvorefter projektet forventes afsluttet. Efter den endelige rapportering er det op til H:S Informatik, om man ønsker at gå videre med forslagene i idékataloget. Fra MUST-gruppens side er vi meget interesseret i at medvirke til en implementering af forslag samt evt. opfølgning heraf, såfremt det er indenfor områder, hvor vores kompetence er relevant. Et sådant nyt samarbejde kunne indgå i en ansøgning til CIT om forlængelse af projektet.

2.3 WM-data

Samarbejdet med WM-data Consulting A/S vil som oprindeligt planlagt involvere:

- at WM-data og MUST-gruppen hver især fremlægger deres metoder til - og erfaring med - forundersøgelse,
- at der på baggrund heraf udarbejdes en plan for, hvordan WM-data kan afprøve MUST-metoden i et udvalgt projekt,

- at MUST-gruppen underviser i MUST-metoden og superviserer WM-data i forbindelse med afprøvning af metoden i projektet,
- at MUST-gruppen observerer udvalgte aktiviteter i projektforsløbet,
- at WM-data og MUST-gruppen fælles evaluerer og vurderer metoden i forbindelse med ovennævnte projektforsløb og her bl.a. metodens styrke ved kulturforskelle (projektet foregår til dels i udlandet),
- at WM-data i samarbejde med MUST-gruppen på baggrund af forsløbet udarbejder en revideret metode tilpasset WM-datas behov.

Lektor Jesper Simonsen repræsenterer MUST-gruppen, mens WM-data Consulting A/S repræsenteres af en gruppe på i alt 6 seniorkonsulenter fra Tax Audit Solutions.

2.4 Forskernes øvrige aktiviteter

Udover de ovennævnte aktiviteter vil forskerne primært arbejde med at systematisere erfaringerne fra de i CIT projektet gennemførte forunder-søgelse og sammenholde erfaringerne herfra med de tidligere forunder-søgelse for at revidere det udviklede begrebsapparat og den udviklede metode. Dette arbejde vil blive dokumenteret dels i et første udkast til en lærebog, dels i artikler til konferencer og tidsskrifter. Vægten vil blive lagt på at færdiggøre udkastet til lærebogen. Forskerne planlægger desuden at fremlægge deres resultater på søsterinstitutioner, der beskæftiger sig med lignende eller tilgrænsende forskning, og på faglige seminarer/kurser arrangeret af brancheforeninger.

I forbindelse med RUCs uddeling af ph.d. stipendier i 1998 vil forskerne bestræbe sig på at sikre en samfinansiering af et ph.d. forsløb. CIT midlerne planlægges at finansiere et ud af de tre årsværk samt rejsepenge.

I budgettet er der afsat midler til gæster. De vil primært blive brugt til at sikre faglig inspiration og feedback i forbindelse med skrivning af lære-bogen samt til supervision af forskerne i forbindelse med deres samspil med virksomhedernes forundersøgelse.

Forskerne planlægger deltagelse i følgende konferencer:

- In memory of Donald Schön, Malmø, april 1998, inviteret foredrag
- IEEE Conference on Requirements Engineering, Colorado, april 1998
- Computer Human Interaction, Los Angeles, april 1998
- ISD'98, The Seventh International Conference on Information Systems Development, Bled, Slovenia, september 1998. Artikel indsendt.
- Participatory Design Conference, Seattle, november 1998
- Computer Supported Cooperative Work, Seattle, november 1998
- International Conference on Information Systems, Finland, december 1998
- IFIP WG 8.2 and 8.6 Joint Working Conference on Information Systems: Current Issues and Future Changes, Finland, december 1998
- IRIS 21 Conference, Sæby, Danmark, august 1998. Artikel indsendt.

2.5 Arbejdet i forhold til planen

Det skal bemærkes, at der ikke forventes ændringer af projektets resultater i forhold til projektbeskrivelsen.

3 Projektets kommercielle aspekter

Projektet har i statusperioden kun gennemløbet 4 af de i alt 18 måneder. Det er derfor lovlig tidligt at vurdere dets kommercielle succes. Det er dog rimeligt at fremsætte følgende foreløbige vurdering:

- I DR-Radio skal de forventede rationaliseringer i forbindelse med overgangen til CAR systemerne bruges til at finansiere nye aktiviteter i programproduktionen, herunder bi- og trimediale produktioner. Forundersøgelserne i forbindelse med CAR projekterne har derfor stor bevågenhed, og P3s ønske om at anvende MUST metoden er udtryk for, at Kanalen forventer, at metoden kan bidrage til at sikre et sundt grundlag for den efterfølgende tekniske og organisatoriske implementering. De øvrige afdelinger, gennemfører forundersøgelser med eller uden MUST metoden, kan bidrage til at etablere et sammenlignings-grundlag for en vurdering af MUST metodens generelle anvendelighed i Radioen. Der er i den forbindelse grund til at fremhæve, at siden MUST-gruppen oprindeligt indledte forhandlinger med Radioen om at indgå i et af CIT finansieret samarbejde, er Radioens beslutning om, at brugerafdelingerne skal være projektejere, mens IT-afdelingen fungerer som konsulenter er under løbende implementering. Dette sætter særlige krav til forskernes samarbejde med Radioen set i forhold til at forankre metodekendskabet.
- I H:S Informatik forventer man via samarbejdet at kunne forbedre sit metodiske grundlag for analyse- og udredningsarbejde, projektledelse samt organisatorisk implementering for herved at sikre en mere professionel opgavevaretagelse. Informatikafdelingen står overfor mange nye opgaver, dels på Rigshospitalet, dels i det nye samarbejde i H:S, hvor der venter mange spændende faglige udfordringer som elektro-nisk patientjournaler med alt, hvad det indebærer af elektronisk kommunikation mellem aktører i den primære og sekundære sundheds-sektor, integration af arbejdsdokumenter mellem de forskellige fag-grupper på hospitalerne, mm.